

MARRIAGE STORY (EVLİLİK HİKÂYESİ) FİLMİNİN YAPISAL VE PSİKOANALİTİK AİLE DANIŞMANLIĞI KURAMLARINA DAYALI İNCELENMESİ

Ayşe Nur KATMER¹, Ramazan DEMİR², Aykut KUL³, Eyyüp ÖZKAMALI⁴

ÖZ

Sinema hem toplumdaki etkilenen hem de toplumu etkileyen bir öge olmaktadır. Marriage Story (Evlilik Hikâyesi) filmi de yayınlandığı günden itibaren izleyicilerde büyük etki uyandırmıştır. Filmin konusunun toplumsal bir gerçeklik olan "boşanma süreci" olması ve filmin bu süreci gerçekçi işlemesi aile danışmanlığında kullanılan teknik ve yöntemleri somutlaştırmak adına yol gösterici bir nitelik göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, Marriage Story (Evlilik Hikâyesi) filmi, Salvador Minuchin'in yapısal aile danışmanlığı ve Murray Bowen'in psikoanalitik aile danışmanlığı temel kavramlarını kullanarak değerlendirmektir. Bu çalışma, film analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Analiz için psikoanalitik aile danışmanlığı ve yapısal aile danışmanlığı kavramlarına örnek temsil eden 24 sahne ele alınmıştır. Ele alınan sahneler için ilk olarak yapısal aile danışmanlığı ve psikodinamik aile danışmanlığında kullanılan temel teknikler ele alınmıştır. Sonrasında açıklanan temel kavramlar ile belirlenen sahneler eşleştirilerek temel kavramların somutlaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma içerisinde filmde yer alan diyaloglara yer verilmiştir. Filmde yer alan bazı sahnelerin her iki kuramın terimlerini de temsil ettiği görülmüştür. Bu doğrultuda filmde verilen 19 sahne, Minuchin'in yapısal aile danışmanlığında aile patolojisi, alt sistemler, gruplaşma-güç-koalisyon kavramları açısından incelenmiştir. Filmde verilen 19 sahne ise Bowen'in psikoanalitik yaklaşımında benliğe farklılaşma-birleşme, üçgen, çekirdek ailenin duygusal sistemi ve kuşaklar arası aktarım kavramları açısından incelenmiştir. Çalışmada yapısal aile danışmanlığı ile psikoanalitik aile danışmanlığının film üzerinde kullanımı örneklendirilmiştir. Bu doğrultuda benzer çalışmaların kuram ya da uygulama öğretiminde de faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Film Analizi, Aile Danışmanlığı, Salvador Minuchin, Murray Bowen, Evlilik Hikâyesi

INVESTIGATION OF MARRIAGE STORY FILM BASED ON STRUCTURAL AND PSYCHOANALYTIC FAMILY COUNSELING THEORIES

ABSTRACT

Cinema is an element both influenced by and affecting the society. The movie Marriage Story has also had a great impact on the audience since its release. The fact that its subject is "divorce process", which is a social reality, and the fact that the film works realistically shows a guiding feature in concretizing the techniques and methods used in family counseling. The aim of this study is to evaluate Marriage Story using the basic concepts of Salvador Minuchin's structural family counseling and Murray Bowen's psychoanalytic family counseling. For analysis, 24 scenes representing examples of psychoanalytic family counseling and structured family counseling were discussed. For the scenes covered, the basic techniques used in structural family counseling and psychodynamic family counseling were first discussed. Afterwards, it was aimed to concretize the basic concepts by matching the determined scenes with the basic concepts explained. For this purpose, the dialogues in the movie were included in the study. It has been observed that some of the scenes in the film represent the terms of both theories. In this direction, 19 scenes given in the film were examined in terms of family pathology, differentiation of the system, grouping-power-coalition concepts in Minuchin's structural family counseling. The 19 scenes in the film were examined in terms of differentiation-unification to the ego, triangle, emotional system of the nuclear family and transference between generations in Bowen's psychoanalytic approach. In the study, the use of structural family counseling and psychoanalytic family counseling on the film are exemplified. In this direction, it is thought that similar studies will be useful in teaching theory or practice.

Key Words

Film Analysis, Family Counseling, Salvador Minuchin, Murray Bowen, Marriage Story

¹PHD(c), Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, e-mail: anurcetin@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2733-9325

²PHD(c), Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, e-mail: rdemir3303@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3864-558X

³Arş. Gör., Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e-mail: aykutkul@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2851-2222

⁴Dr., Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e-mail: ozkamali@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3534-018X

Alıntılama: Katmer, A.N., Demir, R., Kul, A., Özkamalı, E. (2021). Marriage Story (Evlilik Hikayesi) filminin yapısal ve psikoanalitik aile danışmanlığı kuramlarına dayalı incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 5(9), 21-30.

Giriş

Aile danışmanlığı son yıllarda daha çok duyulsa da yıllardır devam eden ve gelişen bir süreçtir. Aile danışmanlığı, kişilik kuramlarında olduğu gibi birçok farklı bakış açısına dayanan farklı ekollere ayrılmıştır. Bu ekollerden biri de Muray Bowen kuşaklararası aile terapisi. Muray Bowen 1950'li yıllardan itibaren ailelerle çalışmıştır. 1960'lı yıllardan sonra ise "Bowen kuşaklararası aile terapisi", "Bowen aile sistem teorisi" veya "Bowenian terapi" şeklinde adlandırılan kuramı geliştirmiştir. Bowen'a göre birey ilk duygularını ve ilk deneyimlerini ailede yaşamaktadır. Ailede yaşanan ilk duygular ve öğrenmeler bireyin sonraki hayatında ve çekirdek ailesinde de etkili olmakta ve kuşaklar arası aktarılmaktadır. Bowen (1985)'a göre insan davranışlarına etki eden üç sistem vardır. Bunlar heyecansal sistem, duygusal sistem ve zihinsel sistemdir. Heyecansal sistem insan davranışlarını güdüleyen ve yönlendiren bilinçdışı bir süreçtir. Duygusal sistem ise bilinçli bir süreçtir ve Bowen'ın üzerinde en az durduğu sistemdir. Zihinsel sistem ise yetenekleri ve tepki verme şeklini etkileyen sistemdir. Bu üç sistem birbirleri ile etkileşim halindedir. Zihinsel sistem duygusal ve heyecansal sistemler arasında tepki veren konumdadır (Helm, 2014; Nichols, 2013). Bowen'a göre aile sistem kuramının üç ana ilkesi vardır (Nazlı, 2003):

- İletişim ilk ailede öğrenilir, kuşaklar arası aktarılır.
- Aile dengeli ve sabit yapıdadır.
- Bireyin kendi davranışları ve aile içindeki davranışları, ilk yaşantılarla öğrenilen kalıpların sonucudur.

Aile danışmanlığında gelişen ekollerden bir diğeri ise Salvador Minuchin tarafından geliştirilen yapısal aile sistemleri yaklaşımıdır. Salvador Minuchin 1950'li yıllarda suçlu çocuklar ile görüşmesinin yanında aileleri ile de görüşmeye başlamıştır. Bu deneyimleri sonrası terapi sürecinde terapistin etkin olmasını tercih ederek 1970'li yıllarda kendi kuramsal yapısını oluşturmaya başlamıştır. Yapısal aile sistemine göre aile, kendi içinde birçok alt sistemden oluşan ve kendisi de toplumun bir alt sistemi olan dinamik bir yapıdır. Birey ailede öğrenmeye başlamakta, sosyalleşerek ise kendisiyle ilgili farkında olmadığı farklı becerilerini ortaya çıkarmaktadır. Bireyler ait olma duygusunu ilk ailede hissetmektedirler. Sonraki hayatlarında ise bu duyguya sahip olmak bireylerin temel ihtiyaçlarından biri olarak kalmaktadır. Bu ihtiyaca bağlı olarak gelişen bağımlılık ve özerklik duyguları ise birbirini tamamlayan insani özelliklerdir. Aile toplumdaki kopuk olmamakla birlikte, aile içinde yetişen birey aynı zamanda toplumla da uyumlu olarak yaşamayı öğrenmektedir (Minuchin, 1974; Nazlı, 2003; Nichols, 2013).

Birey ve aileye yönelik danışma ekolleri günlük yaşantının da birer parçasıdır. İçinde bulunulan aile, sosyal gruplar, iş ortamı; izlenen dizi veya filmler, tiyatro oyunları, kitap vb. birçok yaşantı ekollerin temel kavramlarını içinde barındırmaktadır. Özellikle terapilerde kitap ya da film kullanımı günümüzde gittikçe daha sık kullanılmaktadır. Filmlerin günlük gerçek yaşama son derece benzer olması, terapiye gelmek isteyen bireyler için birer model oluşturmak açısından önemlidir (Bostancıoğlu ve Kahraman, 2017). Filmler uygulamacı için birer müdahale yöntemi olurken; öğrenci ya da danışanlar için ise yaşantısal öğrenme imkânı sunan bir fırsattır (Tura ve Gül, 2020).

Literatür incelendiğinde yerli ya da yabancı filmlerin aile danışmanlığında yer alan bir ekolün temel kavramlarına göre analiz çalışmalarının yapıldığı görülmektedir (Acar ve Voltan Acar, 2013; Bozdağ, 2018; Cag ve Acar, 2015; Mert ve Soyer, 2014; Nadir, 2013; Tümlü ve Acar, 2014; Tura ve Gül, 2020). Mevcut çalışmada bir ekol üzerine değil; yapısal aile sistemi kuramı ve psikoanalitik aile danışması yaklaşımı olmak üzere iki ekol hakkında bilgi verilmesi ve her iki yaklaşımın temel kavramlarının açıklanarak film sahnelerinin bu bağlamda değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışma 2019 yılında yayınlanan ABD yapımı Marriage Story isimli filmin, yapısal aile sistemleri ve psikoanalitik kuram yaklaşımının temel kavramlarına dayalı incelemesinin yapıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırma verileri doküman

incelemesi yöntemi kullanılarak film, video, kitap materyalleri aracılığı ile toplanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Mevcut çalışmada incelenen filmin yapısal aile sistemlerine ve psikoanalitik kurama uygunluğu dört araştırmacı tarafından ayrı şekillerde değerlendirilmiştir. İncelemeler filmlerin izlenmesi yapısal aile sistemleri ve psikoanalitik yaklaşımın uygun kavramlarıyla ilişkili olduğu düşünülen sahnelerinin dakikaları/saniyeleri not edilmiştir. Marriage Story filmi ile ilgili demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Marriage Story (Evlilik Hikâyesi) filmi ile ilgili demografik bilgiler

Filme Dair Demografik Bilgiler	
Yönetmen	Noah Baumbach
Senarist	Noah Baumbach
Yapımcı	David Heyman Noah Baumbach
Yapım Yılı	2019
Tür	Romantik/Dram/Aile
Orijinal dil	İngilizce
Film Süresi	137'
Oyuncular	Scarlett Johansson Adam Driver Laura Dern Alan Alda Ray Liotta Julie Hagerty Merritt Wever Azhy Robertson
Filmin Aldığı Ödüller	Oscar 2020 (En iyi yardımcı kadın oyuncu) Bağımsız Ruh Robert Altman Ödülü 2020 BAFTA 2020 (En iyi yardımcı kadın oyuncu) Uluslararası AACTA 2020 (En İyi Erkek Oyuncu Ödülü) Altın Küre 2020 (En iyi yardımcı kadın oyuncu) En İyi Film Dalında Gotham Bağımsız Film Ödülü 2019 Satellite En İyi Özgün Senaryo Ödülü 2020 En İyi Senaryo Los Angeles Sinema Eleştirmenleri Derneği Ödülü 2019 En İyi Erkek Oyuncu Dalında Gotham Bağımsız Film Ödülü 2019 Film Eleştirmenleri En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü 2020 En İyi Film Dalında Gotham Bağımsız Film Ödülü 2020 Satellite Drama Filmi Dalında En İyi Kadın Oyuncu Ödülü 2020 ABD Ulusal Film Eleştirmenleri Derneği En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü 2020 En İyi Amerikan Filmi Bodil Ödülü 2020 ...
IMDB	8.0/10

(www.netflix.com/tr/title/80223779; 2020)

Film Konusu

ABD yapımı filmin yönetmenliğini Noah Baumbach yapmıştır. Film boşanma süreci içerisindeki çiftin yaşadıklarını anlatır.

Filmde Yer Alan Karakterler

Charlie: Filmde karakter Adam Driver tarafından canlandırılmaktadır. Charlie, Nichole ile evlidir ve Henry isminde bir çocuğa sahiptir. Charlie, doğup büyüdüğü Indiana'dan New York'a gelmiş, başarılı bir tiyatro yönetmenidir. Disiplinli ve kontrolcü bir yapıya sahiptir. Kurmuş olduğu tiyatro grubunda yer alan her üyeye son derece sahiplenici bir tavır ile yaklaşmaktadır. Tiyatro grubu başarılı bir şekilde turnelere çıkmaktadır. New York'ta bir gösteri esnasında Nichole ile tanışmıştır. Nichole ile bir ilişki yaşamaya başlamış ve onu da tiyatro grubuna almıştır. Evlilikleri, yaşayacakları yer, tiyatro yönetmenliği gibi konularda kendi istekleri doğrultusunda hareket ettiği filmde Nichole tarafından belirtilmektedir. Son bir yıl ilişkide problemler oluşunca Nichole boşanma davası açmıştır. Problemin yaşandığı yıl, Nichole'u tiyatro grubunda yer alan görüntü yönetmeni ile aldatmıştır.

Nichole: Filmde karakter Scarlett Johansson tarafından canlandırılmaktadır. Nichole, Charlie ile evlidir ve Henry isminde bir çocukları vardır. İnsanları kırmayan, herkese değer veren bir yapıya sahip olduğu filmde belirtilmiştir. Nichole, oyuncu olmayı her zaman isteyen ve bir gençlik filminin ardından tanınmaya başlayan Los Angelesli bir oyuncudur. Bu film sonrasında sinema ya da televizyon kariyerine başarıyla devam edebilecekken New York'ta tesadüfen Charlie ile tanışmış ve Charlie'nin tiyatro grubuna katılmıştır. Bundan sonraki hayatında ise her zaman Charlie'ye ayak uydurmaya çalışan ve kendi isteklerinden taviz veren bir karaktere sahip olduğunu belirtmektedir. Filmde bu durumu, "Ben zamanla küçüldüm, ben küçüldükçe Charlie

ve tiyatro grubu parladı.” şeklinde ifade etmiştir. Nichole bu düşüncesi üzerine boşanma davası açmaya karar vermiş ve Los Angeles’a taşınarak bir dizide başrol almaya başlamıştır. Kocasının maillerini inceleyip kendisini aldattığından emin olduktan sonra Charlie’yi, görev yaptığı dizi ekibinde çalışan biriyle aldatmıştır.

Nora: Filmde karakter Laura Dern tarafından canlandırılmaktadır. Los Angeles’ta ünlü ve başarılı bir boşanma avukatıdır. Kendisi de eşinden boşanmış ve çocuğu ile ilgilenen güçlü bir karakterdir. Nichole avukatsız bir boşanma süreci konusunda Charlie ile anlaşmış olmasına rağmen karar değiştirerek Nora ile görüşür. Nora, Nichole için sadece avukat değil aynı zamanda sosyal destek ve boşanma sürecinin gidişatını etkileyen ve değiştiren adımlar atan bir karakterdir.

Henry: Charlie ve Nichole’un tek çocuğudur. Annesi ve babası ile iyi anlaşmaktadır. Ancak film süresince annesi ile ilişkisinde zaman zaman koalisyon içinde olduğu görülmektedir. Boşanma sürecinin gidişatı sertleşince Henry sürecin içine girmiştir ve süreçten etkilenmeye başlamıştır. Boşanma sürecinde okula başlamıştır. New York’ta başlayan hayatı ebeveynlerinin boşanma süreci ve kendisinin okula gitmeye başlaması ile Los Angeles’a taşınmıştır. Henry mahkemede Los Angeles’taki hayatını daha çok sevdiği ifade etmiştir.

Filmde incelenen sahnelere ilişkin liste ve sahne içerikleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Marriage Story (Evlilik Hikâyesi) filmde incelenen sahnelerin tümüne ilişkin liste

No	Sahne İçeriği	Sahne Gösterim Süresi	Sahne İçeriği	
			Salvador Minuchin	Murray Bowen
1.	Charlie’nin ailesiyle ilişkisi	00’.50-00’.59” 06’.32”-06’.52”	Aile Sistemi (Kopuk)	
2.	Nichole’un ailesiyle ilişkisi	01’.40”-01’.50”	Aile Sistemi (İç içe, olgunlaşmamış ebeveynli, ilgisiz ebeveynli)	Düşük Farklılaşma/Birleşme
3.	Charlie Nichole’e gelen dizi teklifini küçümsüyor.	13’.15”-13’.31” 98’.05”-98’.25”	Eş alt sistemi/Güç	
4.	Henry annesiyle uyuyor, baba desteklemiyor.	16’.24”-16’.30”	Ebeveyn alt sistemi	
5.	Annenin Nichole’un fikrine saygı duymaması/karara müdahale ve ev kuralları	16’.27”-17’.27”	Ebeveyn alt sistemi	Düşük Farklılaşma/Birleşme
6.	Anne ve iki kızının da boşanmış olması	16’.45”-17’.15”		Kuşaklararası aktarım
7.	Tiyatroda yönetmeliğin ertelenmesi	20’.30”-20’.55”	Eş alt sistemi	Düşük Farklılaşma/Birleşme Çekirdek ailenin duygusal Sistemi (Bağımlılık)
8.	Nichole işinde başarılı bir avukat tutarak anlaşmayı bozuyor.	21’.00”-21’.30”	Güç	
9.	Nichole avukatıyla ilişkisi hakkında konuşuyor.	22’.00”-32’.06”	Eş alt sistemi/Güç	Düşük Farklılaşma/Birleşme Çekirdek ailenin duygusal Sistemi (Bağımlılık)
10.	Nichole kocasına boşanma dosyasını kendisi gibi oyuncu olan kardeşi aracılığıyla veriyor. Ailesi boşanmasını istemiyor.	32’.25”-41’.00”	Kardeş alt sistemi Ebeveyn alt sistemi	
11.	Nichole çocuğu ile daha yakın bağ kuruyor.	53’.50”-55’.45” 96’.27”-96’.52”	Koalisyon	
12.	Çocuğun ödüllendirilmesi konusunda farklı düşünüyorlar.	36’.25”-36’.55” 54’.40”-54’.50”	Ebeveyn alt sistemi	
13.	Çocuk babanın hazırladığı kostümden vazgeçiyor, anne çocuğu destekliyor.	56’.17”-56’.50” 63’.38”-64’.08”	Ebeveyn alt sistemi	
14.	Nichole tüm avukatlarla görüşüyor.	57’.25”-58’.23”	Güç	
15.	Nichole gizlice mail okuyor ve Charlie’nin kendisini aldattığını öğreniyor.	71’.17”-71’.58”		Üçgen
16.	Nichole artık Los Angeles’ta yaşamak istediğini söylüyor.	71’.17”-71’.58”	Güç	Benliğe Farklılaşma
17.	Nichole istemesine rağmen Los Angeles değil, Charlie’nin istediği New York’ta yaşıyorlar.	73’.02”-74’.53” 94’.09”-95’.40”	Eş alt sistemi/Güç	Düşük Farklılaşma/Birleşme Çekirdek ailenin duygusal Sistemi (Bağımlılık)
18.	Nichole Charlie’i aldatıyor.	72’.00”-72’.58”	Güç	Üçgen
19.	Nichole ailesinden ve eşinden ayrı bir eve geçerek tek başına yaşamaya başlıyor.	83’.00”-83’.23”	Güç	Benliğe Farklılaşma
20.	Nichole ve Charlie evde tartışıyor.	91’.00”-100’.32”		Heyecansal gerilim
21.	İlişkide Nichole annesine, Charlie babasına benzetiliyor.	96’.58”-97’.30”		Kuşaklararası aktarım
22.	Avukat toplumsal baba algısı üzerine konuşuyor.	105’.15”-106’.33”	Ebeveyn alt sistemi/Güç	
23.	Nichole dizide yükseliyor, yönetmen oluyor, davayı kazanıyor, Los Angeles’a yerleşiyor ve Charlie de Los Angeles’a geliyor.	118’.30”-119’.38” 125’.01”-126’.06”	Güç	Benliğe Farklılaşma
24.	Film sonu şarkısı	120’.50”-124’.00”	Aile sistemi/Eş alt sistemi/Güç	Düşük Farklılaşma/Birleşme Çekirdek ailenin duygusal Sistemi (Bağımlılık)

Yukarıda verilen 24 sahne dört araştırmacı tarafından saptanarak, Minuchin’in yapısal aile sistemleri ve Bowen’ın psikoanalitik yaklaşımındaki kavramlara uygunluğu

açısından, üzerine fikir birliğine varılan sahnelerden oluşmaktadır. Bu sahneler Minuchin'in yapısal aile sistemleri yaklaşımı ve Bowen'in psikoanalitik yaklaşımına göre incelenerek değerlendirilmiştir. Film, Minuchin'in yapısal aile sistemleri yaklaşımında aile patolojisi, alt sistemler, gruplaşma-güç-koalisyon kavramları açısından incelenecektir. Bowen'in Psikoanalitik Yaklaşımında Benliğe farklılaşma-birleşme, üçgen, çekirdek ailenin duygusal sistemi ve kuşaklar arası aktarım kavramları açısından incelenecektir.

Minuchin'in Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı Temel Kavramları

Aile Patolojisi

Yapısal aile sisteminde aile, fonksiyonel olan aileler ve fonksiyonel olmayan aileler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Fonksiyonel aile yapısı, bir aileden ve aile üyelerinden beklenen işlevlerin sağlıklı şekilde yerine getirildiği aileleri ifade etmektedir. Bu ailelerde aile içi işlevler sağlıklı şekilde yerine getirilmekte, belirgin sınırlar yer almakta, krizleri sağlıklı bir şekilde yönetebilmektedir. Fonksiyonel olmayan aile yapısı ise sağlıklı ve işlevsiz rol ve davranış kalıplarından oluşmakta, belirgin olmayan ya da çok katı sınır ve kurallar yer almaktadır. Bu tür ailelerde kriz durumları sağlıklı bir şekilde aşılammakta ve sınırlar bu dönemlerde daha da katılaşmaktadır. Fonksiyonel olmayan aile yapıları beşe ayrılmaktadır (Nazlı, 2013).

- İç içe aileler
- Kopuk aileler
- Evine bağlı olmayan kocanın olduğu aileler
- İlgisiz ebeveynli aileler
- Olgunlaşmamış ebeveynli aileler

Marriage Story filminin bütününe bakıldığında üç aile sistemi sahnesinin olduğu görülmektedir.

Film aile terapisinde Nichole ve Charlie'nin birbirlerinin değerli buldukları özelliklerini yazdıkları ve okudukları sahne ile başlar. Bu yazılan mektupta Nichole, Charlie'nin ailesi hakkında 1 numaralı 00'.50"-00'.59" ve 06'.32"-06'.52" sahnelerinde kopuk bir aile ilişkilerinin olduğunu, Charlie'nin ailesi ile görüşmek istemediğini belirtir. 2 numaralı 01'.40"-01'.50" sahnesinde Charlie, Nichole'un ailesi için fazlasıyla iç içe olduklarını belirtir. Film genelinde ise Nichole'un ailesi ile ilişkisine çokça kez tanık olunmaktadır. Nichole ve kız kardeşi kararları konusunda annesinden destek bulamamakta, babaları ile görüşmemekte ve birbirlerinin yaşantılarına sıkça dâhil olmaktadır.

Alt Sistemler

Aile, alt sistemlerden oluşan ve bu alt sistemlerin dinamiklerine bağlı olarak farklılaşan yapılardır. Aile işlevlerini yerine getiren bu alt sistemde, her aile üyesi farklı sistemleri oluşturmaktadır. "Karı-koca" eş alt sistemini oluştururken "anne-çocuk; baba-çocuk" ebeveyn alt sistemini oluşturmaktadır (Minuchin, 1981). Aile üyeleri aynı anda birden fazla alt sistemde yer alabilmekte ve farklı alt sistemlerde farklı görevleri yerine getirebilmektedir. Alt sistemler aynı zamanda sosyal becerilerin geliştirilmesini de sağlamaktadır. Eş alt sistemi birbirini tamamlayıcı bir etkide bulunurken, kardeş alt sisteminde eşitlik ve iş birliği bulunmaktadır (Fenell ve Weinhold, 1989).

Marriage Story filminin bütününe bakıldığında altı ebeveyn alt sistemi, beş eş alt sistemi, iki kardeş alt sistemi olmak üzere on üç alt sistem sahnesinin olduğu görülmektedir. Filmin 4 numaralı 16'.24"-16'.30" sahnesinde Henry'nin annesi ile uyuması ve bunu Charlie'den saklamak istemesi, 5 numaralı 16'.27"-17'.27" sahnesinde Nichole ve annesinin arasında yaşanan tartışma, 10 numaralı 32'.25"-41'.00" sahnesinde boşanma dosyası Charlie'ye verilirken hem kardeşin hem annenin bu kararı desteklememesi ve Nichole'e destek olmamaları, 12 numaralı 36'.25"-36'.55" ve 54'.40"- 54'.50" sahnelerinde Nichole Henry'i tuvalet konusunda ve babası ile gitmesi konusunda ödüllendirirken Charlie'nin bu tutumun karşısında olması, 13 numaralı 56'.17"- 56'.50" ve 63'.38"- 64'.08" sahnelerinde Henry babasının hazırlattığı kostümden vazgeçince Nichole'un tutumu ve son olarak 22 numaralı 105'.15"-

106'.33" sahnesinde Avukat Nora'nın toplumsal baba algısı üzerine yaptığı konuşma ebeveyn alt sistemlerine dair ipuçları vermektedir.

Avukat Nora'nın 22 numaralı 105'.15" - 106'.33" sahnesindeki konuşmasından kesit:

"İnsanlar fazla şarap içen, çocuğuna bağırarak ve ona p.t diyen anneleri hoş karşılamaz. Anlıyorum. Ben de yapıyorum. Kusurlu bir baba kabul görür. Kabul edelim, iyi baba kavramı çalkalı henüz 30 sene filan oldu. Ondan önce babalardan, sessiz, namevcut, güvenilmez ve bencil olmaları beklenirdi. Farklı olmalarını istediğimiz kesin. Ama bir bakıma onları kabulleniyoruz. Onların kusurlu yönlerini seviyoruz ama aynı kusurlar annelerde kabul görmüyor. Ne maddi ne de manevi açıdan kabul görüyor..."

3 numaralı 13'.15"-13'.31" ve 98'.05"- 98'.25" sahnelerinde Charlie'nin Nichole'e gelen teklifi küçümsemesi, 7 numaralı 20'.30"-20'.55" sahnesinde Nichole'un tiyatro yönetmenliği konusunda Charlie'nin duruşu, 9 numaralı 22'.00"-32'.06" sahnesinde Nichole'un evliliği üzerine konuşması, 17 numaralı 73'.02"-74'.53" ve 94'.09"-95'.40" sahnelerinde Nichole ile Charlie yaşamak istedikleri yere karar verme konusu çiftin eş alt sistemine dair bilgiler vermektedir.

24 numaralı 120'.50"- 124'.00" sahnesinde film sonunda Charlie söylediği şarkıda evliliklerindeki dinamiği, güç dengesini ve eş alt sistemini özetlemektedir:

<i>"Seni yakınında tutan biri</i>	<i>Beni yakınında tutan biri</i>	<i>Yaşamın bir parçasını,</i>
<i>Seni derinden inciten biri</i>	<i>Beni umursamaya zorlayan</i>	<i>birçoğunu paylaşmak</i>
<i>Sandalyende oturup</i>	<i>biri</i>	<i>istediğin biri</i>
<i>Uykularını mahveden biri</i>	<i>...</i>	<i>Beni canlı tutan, kafamı</i>
<i>Ve yaşadığını farkına vardırıran biri</i>	<i>Kendimi toparlamamı</i>	<i>karıştıran</i>
	<i>sağlayan biri</i>	<i>Benimle övgüyle dalga geçen</i>
	<i>Hep yanımda olan biri</i>	<i>biri</i>
<i>Sana çok ihtiyaç duyan biri</i>	<i>Yaşamaktan en az senin kadar</i>	<i>...</i>
<i>Seni çok iyi tanıyan biri</i>	<i>korkan biri</i>	<i>Beni sevgiyle donatan biri</i>
<i>Seni şaşırtan biri</i>	<i>Yaşamaktan, yaşamaktan</i>	<i>Beni umursamaya zorlayan</i>
<i>Sana acı çektiren biri</i>	<i>....</i>	<i>biri</i>
<i>Ve sana destek veren biri</i>	<i>İçini açtığın biri</i>	<i>Kendimi toparlamamı</i>
<i>...</i>	<i>Gözünden sakındığın biri...</i>	<i>sağlayan biri..."</i>

Güç

Lee ve arkadaşları (2011), güç kavramını aile içerisinde otorite olarak tanımlamıştır. Ailede birçok önemli konuya "güç" kavramına sahip olan birey tarafından karar verilmektedir. Güç kavramı yere, zamana ve duruma yani şartlara göre değişkenlik göstermektedir. Aile için işlevsel olan durum güç kavramını ebeveynlerin elinde bulundurduğu durumdur. Gücün, ebeveynlerden çocuklara geçtiği durumda aile işlevlerinde aksama ve bozulmalar gerçekleşmektedir. Alt sistemler sağlıklı kurulamamakta ve aile içerisinde sınırlar bozulmaktadır. İşlevsiz güç, gruplaşmaları da beraberinde getirmektedir. (Christensen ve Margolin, 1988; Nazlı, 2013).

Marriage Story filminin bütününe bakıldığında on bir güç sahnesinin olduğu görülmektedir.

Filmin 8 numaralı 21'.00"-21'.30" sahnesinde Nichole güçlü avukat tutarak Charlie ile avukatsız boşanma anlaşmasını bozuyor. 9 numaralı 22'.00"-32'.06" sahnesinde ilişkisini özetlerken güç olgusunun ilişkileri boyunca Charlie'de olduğunu dile getiriyor. 14 numaralı 57'.25"- 58'.23" sahnesinde birçok avukatla görüşmüş olduğu anlaşılıyor. 15 numaralı 71'.17"-71'.58" sahnesinde Nichole eskiden yaptığının aksine artık Los Angeles'ta yaşamak istediğini söyleme özerkliğini gösteriyor. 19 numaralı 83'.00"- 83'.23" sahnesinde artık Nichole özerkleşerek ailesinin evinden de ayrılıyor ve kendi evine taşınıyor. 23 numaralı 118'.30"- 119'.38" ve 125'.01"- 126'.06" sahnesinde ise Nichole dizide yükseliyor, istediği gibi başarılı bir yönetmen oluyor ve boşanma davasını kazanıyor, tamamen Los Angeles'a yerleşiyor ve Charlie de artık Los Angeles'a geliyor.

Koalisyon

Sharf (2010)' göre koalisyon, iki aile bireyinin diğer aile bireyini dışarıda bırakacak şekilde birleşmesidir. Koalisyon üyeleri aynı amacı paylaşmakta; koalisyon dışında kalan üye ise amaçtan uzak kalmakta ve dışlanmaktadır. Oluşan bir koalisyon aile

içinde strese sebep olmaktadır. Marriage Story filminin bütününe bakıldığında bir koalisyon sahnesinin olduğu görülmektedir. Filmin 11 numaralı 53'.50"-55'.45" ve 96'.27"- 96'.52" sahnelerinde Nichole ile Henry arasında yakınlık olduğu görülmektedir. Bu sahnelerde Henry babasıyla zaman geçirmesi gerekmesine rağmen annesinden ayrılmak istememektedir. Nichole ise bu konuda Charlie'den ziyade Henry ile işbirliği yapmaktadır.

Bowen'ın Psikoanalitik Yaklaşımı Temel Kavramları

Benliğe Farklılaşma-Birleşme

Bowen (1985), farklılaşma ve birleşme kavramlarını evrensel bir olgu olarak tanımlamaktadır. Benliğe farklılaşma, bireyin heyecansal ve zihinsel süreçlerini ayırt etmesinin yanında ailesi ile kendi kişisel süreçleri de ayırt edebilmesidir. Farklılaşma bireyin biricikliğini vurgularken, birleşme kişinin sevgi gereksinimini gösteren bir güç olmaktadır. Bu iki gücün dengeli ve uyumlu bulunduğu bireylerin oluşturduğu aileler daha sağlıklı olarak tanımlanmaktadır. Çünkü bu bireyler hem aile beraberliği için çaba harcamakta hem de bireyselliklerini koruyabilmektedir. Yüksek düzeyde farklılaşma ailenin kaygı düzeyinin daha düşük olmasını sağlamaktadır (Nazlı, 2003; Sharf, 2008; Shapiro vd., 2011). Marriage Story filminin bütününe bakıldığında üç farklılaşma, altı birleşme olmak üzere toplamda dokuz benliğe farklılaşma/birleşme sahnesinin olduğu görülmektedir. Filmin 2 numaralı 01'.40"-01'.50" sahnesinde ailesi ile iç içe olması, 5 numaralı 16'.27"-17'.27" sahnesinde ev kurallarını annesinin koyması ve bu kurallara Nichole'un sadece uymasını beklemesi, 7 numaralı 20'.30"-20'.55" sahnesinde Nichole'un Charlie istemediği için tiyatrodan yönetmen olamaması, 9 numaralı 22'.00"-32'.06" sahnesinde avukatına anlattığı ilişkisi, 17 numaralı 73'.02"-74'.53" ve 94'.09"-95'.40" sahnelerinde Nichole Los Angeles'ta yaşamak istemesine rağmen Charlie istemediği için New York'ta kalması ve son olarak 24 numaralı 120'.50"- 124'.00" sahnesinde film sonunda Charlie söylediği şarkıda Nichole'un evlilik içerisindeki rolünde birleşme yaşadığını göstermektedir.

Filmin 15 numaralı 71'.17"-71'.58" sahnesinde Nichole artık kendi isteklerine de ses vererek Los Angeles'ta yaşamak istediğini belirtmektedir. 19 numaralı 83'.00"- 83'.23" sahnesinde Nichole ailesinden ve eşinden ayrı bir eve geçerek tek başına yaşamaya başlıyor. 23 numaralı 118'.30"- 119'.38" ve 125'.01"- 126'.06" sahnelerinde Nichole dizide yükseliyor, yönetmen oluyor, davayı kazanıyor, Los Angeles'a yerleştiği görülüyor. Nichole'un tamamen başkasının isteklerine göre yaşamasından kendi isteklerini de dinleyerek özerkleşmeye başlaması süreci filmde açıkça verilmektedir.

Üçgen

Üçgen, hem bireysel sistemi hem de aile sistemini içine alan bütünsel bir süreçtir. Üçgenin üç köşesi ailenin temel yapısını, sabit yapısını ve sosyal çevreyi ifade etmektedir. Üçgen, iki kişi arasında oluşan stres durumlarında, stresi azaltmak ya da durdurmak için dışarıdan bir kişinin aile içine dâhil olması olarak da ifade edilmektedir. Ancak üçgen her zaman aile içerisindeki anksiyeteyi azaltmak konusunda başarılı olmayabilir.

Üçgenin dört çıktısı vardır. Bunlar;

- Sabit bir çift, üçüncü kişinin aile katılımı ile değişkenleşebilir.
 - Sabit bir çift, üçüncü kişinin aileden çıkması ile bozulabilir.
 - Değişken çift, üçüncü kişinin aile katılımı ile sabitleşebilir.
 - Değişken çift, üçüncü kişinin aileden çıkması ile sabitleşebilir (Çömlekçiler, 2019).
- Marriage Story filminin bütününe bakıldığında üçgen terimine uygun iki sahnesinin olduğu görülmektedir. Filmin 15 numaralı 71'.17"-71'.58" sahnesinde Nichole, Charlie'nin kendisini aldattığını öğrenmiştir. 18 numaralı 72'.00"-72'.58" sahnesinde ise Nichole, Charlie'yi aldatmıştır. Her iki durumda da aileye dışarıdan üçüncü kişi girmiştir. Ancak bu durum aile gerilimini azaltmaya katkıda bulunmamıştır.

Çekirdek Ailenin Duygusal Sistemi

Aile içerisindeki duygusal fonksiyon kalıplarını tanımlayan çekirdek ailenin duygusal sistemi, önceki kuşaklardan kopya edilmiştir ve gelecekte de tahmin edilebilir davranışları tanımlamaktadır. İki farklı ailede büyüyen bireyler çekirdek ailenin

temelini atarlar. Kendi ailelerinden getirdikleri farklılaşma düzeyleri çekirdek ailedeki duygusal sistem üzerinde etkili olmaktadır (Çömlekçiler, 2019). Marriage Story filminin bütününe bakıldığında dört çekirdek ailenin duygusal sistemi sahnesinin olduğu görülmektedir. 7 numaralı 20'.30"-20'.55" sahnesinde Nichole tiyatrodan başarılı olmasına ve yönetmenliği çok istemesine rağmen eşine karşı gelememekte ve tiyatro yönetmeni olamamaktadır. 9 numaralı 22'.00"-32'.06" sahnesinde Nichole avukatı ile görüşmesinde eşine karşı gelememediğini ve ona zamanla bağımlı hale geldiğini ifade etmiştir. 17 numaralı 73'.02"-74'.53" ve 94'.09"-95'.40" sahnelerinde ise Nichole Los Angeles'ta yaşamak istemesine rağmen eşi istemediği için New York'ta yaşamış olduğunu ve kendisinin isteklerini görmezden geldiğini belirtmektedir. 24 numaralı 120'.50"- 124'.00" sahnesinde ise film sonunda Charlie söylediği şarkıda çekirdek ailenin duygusal sistemi üzerine ipuçları vermiştir.

Kuşaklar Arası Aktarım

Kuşaklar arası aktarım, bireyin stres örüntüleri ve baş etme yöntemlerinin aileden öğrenerek kendi çekirdek ailesine de aktarmasını ifade etmektedir (Gehart, 2014). Marriage Story filminin bütününe bakıldığında iki kuşaklar arası aktarım sahnesinin olduğu görülmektedir. Filmin 6 numaralı 16'.45"-17'.15" sahnesinde Nichole, kız kardeşi ve annesinin boşanmış olduğu görülmektedir. 21 numaralı 96'.58"- 97'.30" sahnesinde ise Nichole ve Charlie evde tartışma yaşamakta ve birbirlerini kendi anne ve babalarına çok benzemekle suçlamaktadırlar.

Sonuç

Aile terapisinin gelişimi ikinci dünya savaşına dayanmaktadır. Ancak bu tarihin öncesinde de terapistler bazı ailelerin danışan için olumsuz bir ortam yarattığını düşünmekte ve danışanı aileden uzaklaştırmak adına hastaneye yatırmak gibi yaklaşımlara yönelmekteydi. Bu durum sorunun kalıcı olarak çözülmesini sağlayan bir süreç olmaktan ziyade danışanın sorunlarını erteleyici bir etkiye sahipti. 1980'ler aile terapisinin ayrı bir klinik çalışma olarak uygulamada ve literatürde yer bulduğu yıllar olmuştur. Aile terapisinin yeni gelişen bir terapi olması sebebi ile terapi yaklaşımları da gelişmeye devam etmektedir (Durak ve Fışiloğlu, 2007; Samancı ve Ekici, 1998). Bu terapi yaklaşımlarından Murray Bowen tarafından ortaya konan psikoanalitik aile danışmanlığı ve Salvador Minuchin tarafından ortaya konan yapısal aile danışmanlığı mevcut çalışma kapsamında ele alınmıştır. Ele alınan bu yaklaşımlar Marriage Story (Evlilik Hikayesi) filminde yer alan sahneler üzerinden analiz edilmiştir. Psikoanalitik aile danışmanlığı benliğe farklılaşma-birleşme, üçgen, çekirdek ailenin duygusal sistemi ve kuşaklar arası aktarım; yapısal aile danışmanlığı aile patolojisi, alt sistemler, gruplaşma-güç-koalisyon kavramları açısından incelenmiştir.

Marriage Story (Evlilik Hikâyesi) filminde Charlie ve Nichole'un boşanma süreci, bu süreçte Nora (Nichole'un avukatı)'nın sürece etkisi ve Henry (Charlie ve Nichole'un çocuğu)'nin süreç içerisindeki rolü işlenmektedir. Yaşanan boşanma evresinde Charlie ve Nichole'un süreç içerisindeki değişimleri, birbirleriyle ve Henry ile olan bağları, boşanma süreci bittikten sonra Charlie ve Nichole'nin kurdukları yeni hayatları psikoanalitik aile danışmanlığı ve yapısal aile danışmanlığı temel kavramları kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada söz konusu terapi yaklaşımlarının temel kavramları üzerine durulmuş ve bu kavramlar sahnelerle eşleştirilerek somutlaştırılmıştır. Literatür incelendiğinde daha önce film analizi yöntemi ile yapılmış bazı çalışmalarla karşılaşılmıştır (Boyacı ve İlhan 2016; Bozdağ, 2018; Derin ve Acar, 2016; Durak ve Fışiloğlu, 2007). Ancak Marriage Story filmine yönelik ve psikoanalitik aile danışmanlığı ile yapısal aile danışmanlığını kullanan bir çalışma ile karşılaşmamıştır. Mevcut çalışmadan görüldüğü üzere psikoterapi, psikolojik danışma, hastane gibi ruh sağlığı çalışmalarının yapıldığı ve eğitimlerinin verildiği alanlarda kuramın/yaklaşımın hem teknik hem uygulama öğretimlerinde film kullanımından faydalanılabileceği söylenebilir. Film analizi yönteminden gerçek hayata yakın çıkarımlarda bulunmak, kuram öğretimini somutlaştırmak, pekiştirmek ve kalıcı bir öğretimi sağlamak adına yararlanılabilir. Bu yönde film analizi çalışmaları ile literatür zenginleştirilebilir, edebiyat eserlerinden ya da tiyatro gibi sanat alanlarından bu yönde faydalanılabilir.

Kaynakça

- Acar, T. & Voltan Acar, N. (2013). Babam ve Oğlum Filmi'nin çok kuşaklı/kuşaklararası aile terapisinin temel kavramları açısından değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 37-53.
- Bostancıoğlu, B., & Kahraman, M.E. (2017). Sanat terapisi yönteminin ve tekniklerinin sağlık-iyileştirme gücü üzerindeki etkisi. *Beykoz Akademi Dergisi*, 5(2), 150-162.
- Boyacı, M., İlhan, T. (2016). Bilişsel davranışçı terapi yaklaşımının film analizi yöntemiyle incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 734-746.
- Bowen, M. (1985). *Family therapy in clinical practice*. Jason Aronson.
- Bozdağ, Y. (2018). Film analizi yöntemi ile aile terapileri: Gilbert'in hayalleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 87-95.
- Cag, P. & Voltan Acar, N. (2015). A view of the symbolicexperiential family therapy of Carl Whitaker through movie analysis. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 15(3), 575-586.
- Christensen, A., Margolin, G. (1988). *Conflict and alliance in distressed and nondistressed families*. In: Hinde RA, Stevenson-Hinde J, editors. Relationships within families: mutual influences. Oxford: Clarendon Press; p.263-282.
- Çömlekciler, F. (2019). *Üniversite öğrencilerinde benliğin ayrılaşmasının eş seçimi tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Durak, E., Fışıloğlu, H. (2007). Film analizi yöntemi ile Virginia Satir aile terapisi yaklaşımına bir bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 43-62.
- Fenell, D., & Weinhold, B. (1989). *Counseling families*. Denver, CO: Love.
- Gehart, D.R. (2014). *Mastering competencies in family therapy: A practical approach to theory and clinical case documentation*. Cengage Learning.
- Helm, K.M. (2014). *Family systems theory* (3). Salem Press Encyclopedia of Health.
- Lee, Y.J., Lee, Y.M., Lee, C.K., Jung, J.K., Han, S.B., & Hong, J.T. (2011). Therapeutic applications of compounds in the Magnolia family. *Pharmacology & therapeutics*, 130(2), 157-176.
- Mert, A. & Soyer, B. (2014). "Kevin Hakkında Konuşmalıyız" filminin Bowlby'nin çocukluk dönemi bağlanma stilleri ve Minuchin'in yapısal aile sistemleri yaklaşımı temel kavramları kullanılarak değerlendirilmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 100-115.
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Cambridge: Harvard University Press.
- Minuchin, S., Fishman, H. C. (1981). *Family therapy techniques*. Harvard University Press.
- Nadir, U. (2013). Aile danışmanlığı eğitiminde popüler filmlerin kullanımı ve yapısal aile terapisi kuramı ile dalgaların prensi filminin analizi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 129-143.
- Nazlı, S. (2003). *Aile danışmanlığı*. Anı Yayınları, Ankara.
- netflix.com/tr/title/80223779; 02.03.2021, 22.04.
- Nichols, M.P. (2013). *Aile terapisi: Kavramlar ve yöntemler*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Samancı, A.Y., Ekici, G. (1998). Aile terapisi. *Düşünen Adam*, 11(3), 45-51.
- Shapiro, F., Kaslow, F.W., Maxfield, L. (2011). *Handbook of EMDR and family therapy processes*. John Wiley & Sons.
- Sharf, R.S. (2008). *Theories of psychotherapy & counseling: Concepts and cases*. Cengage Learning.

- Tura, G., Gül, B. (2020). Yapısal aile sistemleri yaklaşımı açısından Türk sinemasında aile filmleri: Münir Özkul ve Adile Naşit filmleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 213-221.
- Tümlü, G.Ü., & Acar, N.V. (2014). "İssız Adam" filminin gerçeklik terapisine dayalı incelenmesi. *İnsan & İnsan*, 2(1), 62-73.